

YEREL KALKINMA ÜZERİNE RÖPORTAJ (MART 2006)

-Sayın Kaya, yerel kalkınma konusunda çalışmalarını olan bir belediye başkanısınız. Bu konuda yayınlanmış bir kitabınız ve Pendik Belediyesi öncülüğünde başlatılan bir de platform çalışmanız var. Yerel kalkınma ile ilgili çalışma fikri ne zaman ve nasıl doğdu?

-Biz, göreve geldiğimiz 1994 yılından beri kentimizin gelişmesi için çaba sarf ettik. Tabii, öncelikle kentimizin fiziki alanda çok ciddi ihtiyaçları bulunuyordu. Dolayısıyla ilk yıllar yoğun olarak fiziki yatırımlara yöneldik ve önemli mesafeler kat ettik. Fakat, gördük ki, kentlerimizin ve kentlilerimizin problemlerine sağlıklı çözüm üretmenin yolu, var olan problemlere çözüm üretmek değil, problemlerin doğuş sebeplerinin giderilmesi üzerine de çalışmalar yapmak gerekmektedir. Bu da bizi, rutin dışına çıkmaya, çalışmalarımızda daha geniş bir konsept kullanmaya yönlendirdi. Ekibimizle yaptığımız bir dizi değerlendirme toplantıları neticesinde, aslında gelişmiş ülkelerde uygulanan; ama ülkemizde ne yazık ki üzerinde durulmayan bir konuyu yani yerel kalkınmayı esas almaya karar verdik. 2002 yılı ortalarında gelişen bu düşünceden hareketle yoğun biçimde araştırmalara başladık ve 2003 yılında da Pendik Yerel Kalkınma Platformunu oluşturduk. Herkesin sorduğu soru şu: 'burayı kim yönetiyor, hangi fonla kuruldu? Bu tamamen sivil, yatay ilişkilerden meydana gelen, paydaşların katılım süreçlerinde bir araya geldiği, birbirine yaptırım olmayan, sadece tespit ve tavsiye ettikleri projeleri bir araya gelerek sahiplendikleri bir ilişkiler yumağı olarak ifade etmek mümkündür.

-Yerel Kalkınma konusu, genellikle ekonomik anlayış üzerine temellendirilmektedir. Fakat sizin kitabınızda ve diğer gerek yazılı ve gerekse sözel açıklamalarınızda yerel kalkınmayı ekonomi dışı alanlara da genişlettiğiniz görülmektedir. Bu konuda yaklaşımınız özetle nedir?

-Yerel Kalkınma konusunda ekonomik alanların yanı sıra sosyal, kültürel, fiziki, siyasal ve hatta yönetsel alanların da kapsama dahil edilmesinin gerekliliği, kalkınma kavramının geçirdiği sürecin doğal sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Bilindiği gibi **kalkınma**, uzun yıllardır toplumların gündeminde olan bir kavramdır. Çoğu zaman birbirlerinin yerine ikame edilen büyüme, gelişme

gibi kavramlarla birlikte anılan kalkınma konusu, önceleri ekonomik kalkınma ekseninde değerlendirilmiş ise de zamanla sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal, kültürel ve siyasal alanları da kapsamıştır. Çünkü, sürdürülebilir, sağlıklı ve dengeli bir kalkınmanın sadece ekonomik parametreler üzerine bina edilemeyeceği yaşanan tecrübelerle anlaşılmıştır. Bu gün gelinen noktada kalkınma kavramını; *"Medeni ve ortak ihtiyaçların karşılanabileceği fiziki ortamları oluşturmak; Demokratik hak ve özgürlükleri geliştirmek; Bireylerin bilgi ve becerilerini artırmak, Fırsat eşitliği ve adaleti tesis etmek yoluyla, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimin sağlanması"* biçiminde tanımlayabiliriz.

Yerel Kalkınma yaklaşımımızın da aynı parametrelere sahip olması, sağlıklı ve sürdürülebilir bir yerel kalkınma için zorunludur.

-Yerel Kalkınma niçin önemlidir? Küreselleşme sürecinde yerel kalkınma mümkün müdür?

-Günümüzde yerel kalkınma en önemli çalışmalar arasında yer almaktadır. Çünkü artık ulusların değil, kentlerin yani yerelin arasında rekabet söz konusu olmaktadır. Düne kadar uluslararası rekabetin olduğu bir dünya söz konusu idi. Oysa bu gün adına küreselleşme denilen bir süreç yaşanmaktadır. Bu süreçte ulusal sınırlar nispi olarak önemini yitirmekte, yerel değerler ve yerel güçler daha etkin hale gelmektedir. Dolayısıyla klasik iktisadın "ulusların karşılaştırmalı üstünlüğü" teorisinin yerini, günümüzde "bölgelerin ve şehirlerin karşılaştırmalı üstünlüğü" almaktadır.

Kentler arası rekabet; hünarlı ve eğitimli iş gücünü, etkili modern alt yapıyı, duyarlı yerel yönetimi, yüksek yaşam kalitesini gerekli kılmaktadır.

Yerel kalkınmanın günümüzde kazandığı önem sebebiyledir ki; Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği gibi kuruluşlar tarafından yerel kalkınma politikaları teşvik edilmektedir. Ülkemizde de benzeri bir süreç, özellikle Bölge Kalkınma Ajanslarının oluşturulması yoluyla sürdürülmektedir.

Yerel kalkınmaya dair bir diğer yaklaşım şudur. Dünyada bugüne kadar bilinen kalkınma tarzları, ulusal kalkınma programlarıdır. Ve ulusal kalkınma ile ilgili çalışmalardır. Türkiye bölgesel kalkınma ajanslarını kurarak ulusal kalkınmadan, bölgesel kalkınmaya geçmeye başladı. Ve ülkemiz 26 bölgeye ayrıldı. Bu coğrafyada bölgelerin bir araya gelerek yönetimin taşra teşkilatları yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri bir araya gelerek bölgesel kalkınmayı sağlayacaklar. İstanbul başlı başına bir bölgedir. Ama Yalova, Bursa, Bolu, Düzce, Adapazarı, Kocaeli de kuruldu. Dolayısıyla bölge kalkınma ajanslarıyla amaçlanan, Türkiye'nin birbirine benzeşen ya da yakın olan bölgelerini bir araya getirip tüm yerel unsurlarla o bölgenin kalkınmasıdır. Bizim Pendik'te yürüttüğümüz Yerel

Kalkınma Projesi ise bir adım daha sonrasına inerek ilçe, belde belediyesi hatta bir adım daha ileri gidilirse bir köyün dahi kendi kalkınmasını sağlayacak bir bilincin oluşturulması, bir katılım sürecinin başlatılması ile ilgili bir çalışmadır. Ve yerel kalkınma ulusal kalkınmanın son noktasını oluşturmaktadır.

-Yerel Kalkınmayı nasıl tanımlıyorsunuz ve yerel kalkınma çabalarının amacı nedir?

-Yerel kalkınma, yerel dinamiklerin harekete geçirilerek, yerel toplulukların fiziki, ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal alanda sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun olarak gelişiminin sağlanmasıdır. Yerel Kalkınma, ulusu meydana getiren yerel toplulukların kalkınması amacını gütmektedir. Yerel Kalkınma, yerel toplulukların tek yanlı olarak devletçe kalkındırılmaları ya da kendi çabalarıyla baş başa bırakılmaları demek değildir. Yerel toplulukların kendi sorunlarına çözüm bulmada, kendi güçlerini birleştirmede, yerel kaynakların yetişemediği konularda devlet gücünden yararlanmada gerekli girişkenliği kazanmaları, kısaca kendine yardım eden topluluklar durumuna getirilmeleri anlayışını savunmakta ve uygulama pratikleri oluşturmaktadır.

Neticede yerel kalkınmadan anladığımız nedir ? Türkiye’de klasik belediyecilik tanımı nihayete ermiştir. Yeni bir belediyecilik kavram ve tanımı inşa edilmektedir. Herhangi bir Türk vatandaşına sorduğumuzda belediye nedir? diye; işte çöp toplayan yollarımızın asfaltını yapan bir de sokakları süpüren, suları temin eden kurum olarak akla gelmiştir. Bu kavram yeni bir evrime girerek bu değişim süreci ile birlikte yeni bir döneme girmektedir. Bir başka çok önemli nokta da şudur: Önceden projeler merkezden belirlenip yerele havale ediliyordu. Yani süreç yukarıdan aşağıya doğru işliyordu. Şimdilerde projeler, yerelden merkeze doğru yürütülmektedir. Bu da yerel kalkınma ile birlikte gündeme gelen bir yeni yaklaşımdır.

Yerel kalkınma konseptini altı temel unsur üzerine bina etmekteyiz. Bu unsurlardan ilk beşi kalkınma çabalarının odaklanması gereken alanlar iken, altıncısı ise bu çalışmaların etkin ve verimli biçimde gerçekleştirilmesi için gerekli olan unsurdur. Bu unsurlar şunlardır:

a- Fiziksel Kalkınma

b- Sosyal Kalkınma

c- Kültürel Kalkınma

d- Ekonomik Kalkınma

f- Siyasi Kalkınma

g- Etkin Yönetim

Bu arada ben size yerel kalkınmaya ilişkin bir grafik vereyim.

-Bu unsurları açmanız mümkün mü?

-Yerel kalkınmanın altı unsuru hakkında şu bilgileri özet olarak sunmamız mümkün.

a- Fiziksel Kalkınma :

Günümüzden 600 sene önce yaşamış olan büyük sosyolog İbn-i Haldun, temel eseri olan Mukaddime'de bir kentin kuruluş aşamasında gelişmemiş yapılara sahip olduğunu, zamanla üretimin artmasına paralel, bayındırlığın geliştiğini, gelişen bayındırlık ile paralel bu kentin cazibesinin artacağını, seçkin sanatkarların, ustaların bu kente geleceğini ve bunun da kent ekonomisini geliştireceğini, gelişen ekonominin de kent bayındırlığını geliştireceğini savunmakta ve kentin fiziksel gelişimi ile ekonomik gelişimi arasındaki güçlü bağları belirtmektedir.

Günümüzde üzerinde mutabakat sağlanan görüşe göre, kentlerin kalkınabilmesi ve küresel rekabette güçlü olarak çıkabilmeleri için planlama, imar, altyapı, çevre, rekreasyon gibi alanlarda ciddi gelişmişlik düzeylerine sahip olmaları gerekmektedir. Bu sebeple, fiziksel kalkınmanın sağlanması temel alanlardan birisi olarak görülmelidir.

b- Sosyal Kalkınma :

Sosyal Kalkınma, kişisel ve kolektif düzeyde, sosyal ve beşeri ilişkileri, sosyal dayanışmayı, karşılıklı saygınlığı artırmaktır. Genel olarak sosyal kalkınmanın ekonomik kalkınmanın tabii bir sonucu olduğu düşüncesi yaygındır ve bu düşünce bir yere kadar haklılık arz etmektedir. Buna mukabil, özellikle gelir dağılımında çok ciddi farklılıkların olduğu toplumlarda, ekonomik kalkınma paralelinde sosyal kalkınmanın da gerçekleşmesi ile sonuçlanmayabilir. Ayrıca, yaşanan krizler de dar gelirli kesimler başta olmak üzere, toplumun büyük bölümünde sosyal sıkıntılara sebep olmaktadır. Bu sıkıntıların giderilmesi, insan odaklı kalkınmanın sağlanması ve toplumsal huzurun temini için belediyelerimizin sosyal faaliyetlerde bulunması, bir başka ifade ile sosyal belediyecilik uygulamaları, yerel kalkınmanın temel alanlarından birisi olarak görülmektedir. Özellikle 99 depremi ve 2001- 2002 krizlerinde Türk belediyeleri çok önemli bir misyonu yerine getirerek, toplumsal gerilimin

azaltılmasını sağladı. Zengin-fakir arsında uçuruma dönüşen, işyerlerinin kapanmasına vesile olan 99 depremi ve arkasından yaşanan iki dev krizle Türkiye bir iç isyan yaşamadıysa bu, Türk Belediyelerinin başarısıdır. Buraya şunu ilave etmemiz mümkün, değerlerimiz, inançlarımız bize 'sabreden insan anlayışını' aşılacaktır. Bölgemizde yaşanan olağan üstü hallere ayak uydurmaya çalışan bir yapıdan ziyade çözüm üreten yaklaşımlar sergileyen belediyelerin çalışması olmasaydı; Arjantin'deki iç isyanları yaşamamamız mümkün değildi. Bunu belediyeler engellemiş ve başarmıştır. Ancak bu sosyal belediyeciliği ya da sosyal kalkınmayı kurumsallaştıran bir yapıya geçilmesinin yerel kalkınmayla mümkün olacağını öngörmekteyiz. Kurumsallaşma daha etkili neticeler verecektir.

c- Kültürel Kalkınma :

Kültürel Kalkınma teriminden genel olarak eğitim düzeyinin yükselmesini, kültürel etkinliklerin ve bunlara katılan bireylerin artmasını, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını anlıyoruz.

Bireylerin kültürel hizmet ihtiyaçlarının karşılanması, kentin kültürel zenginliklere sahip olması ve değişik kültürlerin barış ve hoşgörü çerçevesinde çok renkliliğini muhafazası, önem verilmesi gereken çalışmalar arasında yer almaktadır. Bunun sağlanması, bireylerin özgüveninin artırılmasına da imkan sağlayacağından, kalkınmanın etkinliğini temin edecektir. Öte yandan geleneksel değerlerimizin yaşatılması, örf ve adetlerimizin gelecek nesillere aktarılması ve yaşatılması açısından da kültürel kalkınma önem kazanmaktadır.

d- Ekonomik Kalkınma :

Yerel Ekonomik Kalkınmadan amaç; kent ekonomisinin, ticaretinin ve istihdam sahalarının geliştirilmesi yoluyla refah artışının sağlanmasıdır. Kentler, içinde yaşayanların geçimlerini sağlayabildikleri mekanlar olabilmelidir. Özellikle günümüzde gelişen, değişen ve karmaşıklaşan ekonomik hayat karşısında, tarafların birlikte karar almaları ve uygulamaları yoluyla kentlerimizin ekonomik gelişimleri sağlanmalıdır. Bu konuda en önemli görev de, kent yönetimlerine, yani belediyelere düşmektedir. Türkiye henüz farkında değil; ancak şunu ifade edelim ki şehrin ekonomi ve ticaretinden belediyelerin sorumlu olduğunu kanun ifade ediyor. 5393 sayılı belediye kanununun 14.maddesinde 'belediye... 'meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır' demektedir. Kanunun bu emrinin; ancak yavaş yavaş hayata geçirilmesi söz konusu olacaktır. Şu an 2006 yılındayız. 2009 seçimlerinde belediye başkanlarımız artık şu sorulara cevap vermek zorundadırlar. Filan şehre dair; şehrin GSMH'si nedir? Şehrin ödediği vergi ne kadardır? Şehrin İşsizi ne kadardır? Üretilen katma değer ne kadardır? Pendik Belediyesi olarak, gerek KOSGEB'le gerek üniversiteyle, gerekse sivil toplumla değişik çalışmalar yaptık. Girişimci yetiştirmek ve mevcut girişimciyi geliştirmek için KOSGEB ile girişimcilik

seminerleri, ihracatın geliştirilmesi için İGEME ve özel bir firma ile 'İhracatı Geliştirme ve İhracat Yönetimi Seminerleri' AB İstanbul Ofisi ile AB proje yönetimi eğitimleri, MPM ile 'verimlilik artırma teknikleri' çalışmaları yapıldı. Hem sektörlerin güçlendirilmesi, hem de yeni sektörlerin katılması ile ilgili çalışmalar da yapmaktayız Meslek edindirme kurslarında ise kaynakçı eğitimi, seramik, halı üretimi, ev atölyelerinin kurulması. Böyle buna benzer eğitimlerle işsizlerimizin sayılarını azaltmak ya da aileye katkıda bulunacak imkanları sağlamaya çalışıyoruz. Biraz daha açmak ve rakamlarla desteklemek gerekirse; özellikle meslek edindirme çalışmalarını bu anlamda çok önemli görüyorum. GİSAŞ ile yaptığımız çalışmalarda kaynakçı yetiştirdik ve bu alanda şimdilik 270 kişi istihdam edildi. 200 kadar insan da kurslarını tamamlamak üzere. Bu kurslar aynı zamanda iş garantilidir. Yine ipek halı kursu uygulamamızla Pendik'i ipek halının merkezi haline getirmeye çalışıyoruz. Ev ekonomilerine katkı sağlasın diye evlere de tezgah verildi. Şu an 10-15 evde bu tezgahlar var ve sayıları artacak. Kurslarımızda da şu an 78 kursiyerimiz devam durumundalar. Geçen yıl İHKİB ile yaptığımız çalışmayla, tekstil konusunda 500 insanımızın işe yerleştirilmesini temin ettik. Bu çalışmada; makine nakışı, piko, overlock gibi kurslar verildi. Sabancı üniversitesi ile yaptığımız çalışmalarla işsiz gençlerimiz için etkili cv yazma ve mülakat eğitimleri düzenledik. KOSGEB ile yaptığımız girişimcilik seminerlerinden 50 kadar girişimci yetiştirdik. Yine ihracatla ilgili, iki önemli çalışma İGEME ve bir özel sektör firması işbirliği ile yapıldı. Neticede örnekleri çoğaltmak mümkün; ancak önemli olan kentin ekonomik gelişimi için adım atmaktır.

e- Siyasi Kalkınma :

Siyasi Kalkınma kavramıyla ifade edilmek istenen; yerel yönetimlerin kararlarının alınması ve uygulamasında halkın katılım kanallarının güçlendirilmesi, demokratik kültürün geliştirilmesidir. Bilindiği gibi, yerel yönetimlerin varlık sebeplerinden birisi de demokratik kültürün geliştirilmesidir ve misyonları itibarıyla yerel yönetimler demokrasinin okulu olarak görülmektedirler. Yerel yönetim kuruluşlarına demokratik nitelik kazandıran en önemli öge, bu kuruluşlara halkın katılımının açık olması ve katılım sürecine işlerlik kazandırılmasıdır.

f- Etkin Yönetim :

Yerel kalkınmanın sağlanması, belediyenin görev ve sorumluluklarının yerine getirilebilmesi için belediye yönetimlerinde yeni bir yönetim modelinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Etkinlik ve verimlilik odaklı yönetim anlayışı, bu anlamda başta belediyelerimiz olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşlarının çehresini değiştirecektir. Bir diğer önemli nokta belediyenin kendi bünyesinde getirdiği yapısal değişimdir. Belediyeler artık sadece belediye meclis üyeleri ya da belediye yöneticileri eliyle karar alma süreçlerini gerçekleştiren değil aynı zamanda bu

süreçlerin üniversite sivil toplum ve paydaşlarla beraber karar alma mekanizmalarını oluşturmak ve burada alınan kararları da kendi bünyesinde tatbik ederek şehre yansımaları sağlayacak tedbirleri alan mükellef kurumlar haline gelmiştir.

-Yerel Kalkınma, yerel aktörlerin yapabilirlik kapasitelerinin geliştirilmesi ile doğru orantılı bir çalışma olduğuna göre; burada kişisel gelişimler de önemli bir rol oynuyor olmalı. Bu konuda değerlendirmeleriniz nedir?

-Yerel kalkınma, insan odaklı kalkınma politikalarından beslenmekte ve yerel aktörlerin yapabilirlik kapasitesinin geliştirilmesini gerektirmektedir. Bu da entelektüel sermaye ve sosyal sermayenin geliştirilmesi ile mümkündür. Dolayısı ile bir yandan bireylerin yapabilirlik kapasitelerinin yani entelektüel sermayenin geliştirilmesi ve diğer yandan da toplumsal ilişkiler ve güven esaslı sosyal sermayenin oluşturulması gerekmektedir. Bunun ön koşulu da sağlıklı bir demokrasi ve açık bir toplumun tesis edilmesidir. Kısaca "İyi Yönetişim" olarak adlandırılabilir demokratik ve modern yönetim yaklaşımı kent yönetimlerinde hakim olabilmelidir.

Beşeri sermaye, yani insan gücümüz özellikle bilgi toplumunu yaşadığımız günümüzde, stratejik öneme sahiptir. Bu gücümüzün eğitim, bilinçlendirme ve yönlendirme konularında teşviki, desteklenmesi gerekmektedir.

Sosyal sermayenin geliştirilmesi, toplumda sosyal ilişkilerin geliştirilmesi ve güvenin tesisi ile mümkündür. Bizler, sahip olduğumuz değer yargılarımızdan, kültürümüzden dolayı güçlü sosyal sermayeye sahip olması gereken toplumlardır. Ne yazık ki, uzun yıllardır üst üste yaşanan krizler, eğitim alt yapısındaki zafiyetler, gelir dağılımındaki uçurumlar, adalet mekanizmasının işleyişindeki aksaklıklar, yolsuzluk ve usulsüzlükler ve benzeri sebepler, toplumumuzdaki sosyal bağları ciddi biçimde zayıflattı.

Başarılı olmamız için sosyal barış ve dayanışmayı, karşılıklı güveni yeniden tesis etmemiz gerekmektedir. Sosyal genlerimizde var olan güzellikleri hayata geçirebilmeliyiz. Bunu başarabildiğimiz oranda, topyekün ve adaletli bir kalkınma bizler için mümkün olabilecektir.

Kent yöneticileri olarak bu süreçte sorumluluğumuz; düne göre çok daha fazladır. Artık kentleri sadece, fiziki hizmetlerin yapıldığı bir mekan olarak düşünmemiz mümkün değildir. Kenti, kentli ile bütünleştiren, bu bütünleşmiş yapıyı sağlıklı temeller üzerinde inşa edebilen, refah ve barışın hakim kılındığı bir ortamda, birey ile sosyal toplumu koruyabilen çözüm politikaları geliştirmek zorundayız. Bu zorluğun aşılması; ancak tüm

paydaşların etkin katılımı ile bilgi ve tecrübe paylaşımına önem vermekle mümkün görünmektedir.

-Katılımcılık, yerel kalkınma için önemli bir husus. Pendik Yerel Kalkınma Platformunun katılımcılık boyutu nedir?

- Pendik Yerel Kalkınma çalışmalarının başarılı olabilmesi amacıyla, paydaşların bir araya getirilmesine önem verilmiştir. Bu kapsamda, Bölge milletvekilleri, Belediye temsilcileri, Merkezi İdare temsilcileri, Üniversite temsilcileri (Sabancı Üniversitesi), Mesleki Teşekkül Temsilcileri: (İSO, İTO, TÜSİAD, TOBB, MÜSİAD, KOSGEB, Esnaf Odaları), Sanayicilerin temsilcileri, Ticaret erbabı temsilcileri ve Sivil Toplum Kuruluşları temsilcilerinden oluşan bir meclis kurulmuştur.

-Pendik Yerel Kalkınma Platformunun çalışma yöntemi hakkında kısaca bilgi verebilir misiniz?

-Pendik Yerel kalkınma Meclisince alınan kararların uygulanması, meclisin karar amasına yardımcı olarak çalışmaların yapılması amacıyla Yürütme Kurulu ve Komisyonlar belirlenmiştir. Yürütme Kurulu her ay düzenli olarak toplanmakta ve ayrıca, İnsan Kaynakları Geliştirme Komisyonu, Girişimcilik Komisyonu, Dış İlişkiler Komisyonu ile çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

İnsan Kaynakları Geliştirme Komisyonu; İnsan Kaynakları Potansiyelinin Etkin Kullanılması, İstihdam Edilmiş Çalışanlara yönelik düzenli olarak; Eğitim, Bilgilendirme ve Tecrübe düzeylerinin artırılma çalışmaları. Proje Çalışmalarının Yapılması; Meslek Edindirme Kursları, Eğitim, İstihdam Tedbirleri çalışmaları yapmaktadırlar.

Girişimcilik Komisyonu : Ticari ve Sınai Girişimlerin Artırılması ve Genç Girişimcilerin İş Hayatına Kazandırılmaları için; Eğitim, Bilgilendirme, koordinasyon, Rehberlik, Bilgi Paylaşımı çalışmalarını gerçekleştirmek.

Dış İlişkiler Komisyonu : Ülke Dışı Kentsel Çalışmalarının, Kalkınma araştırılması, Yurtdışı Olanaklarının değerlendirilmesi, Fon Araştırmalarının yapılması, Pendik Kalkınması için Uygulanabilir Projeler Oluşturulması çalışmalarını yürütmektedir.

-Kamuda reform çalışmaları kapsamında yerel yönetim reformu da önemli bir yer işgal etmekte. Bu bağlamda yeni oluşacak yapıda yerel kalkınma nasıl bir anlam ifade edecek ?

-Kamu reformu açısından Türkiye’de 1930 yılından sonra en büyük kırılma 1963 yılında yaşandı. Yani Türk Belediyeciliği’nde güçlenme bu tarihe rastlar. 63’ teki kırılma ile birlikte yeni bir dönem başladı. Dolayısıyla reform açısından baktığımızda Türk belediyecilik tarihinde kamu reformu ile ilgili gerek KAYA, gerekse MEHTAP projesi (ki bunlar İçişleri Bakanlığı’nca yapılan projelerdir.) TOBB’un, TÜSİAD’ın ve diğer kurumların yaptığı reform çalışma taslakları özellikle yerel yönetimlerle ilgili bir yığındır. Ancak bunların hepsi taslak halinde kaldı. Her siyasi parti, programına yerel yönetimler reformunu aldı. Her hükümet, programında yerelleşmeye geniş bir yer verdi. Hal böyleyken bu zamana kadar yapılan kamu reformu taslakları çalışmaları adı her ne olursa olsun Türk Belediyecilik tarihinde ilk defa Ak Parti hükümeti döneminde hayata geçti. Ve kamu reformunu önemli kılan şey, merkezin imkanlarından önce, yerelin potansiyeli ile üretim yapmak ve yeni bir mantık inşa etmektir. Bu reformla birlikte her kesimin katkısı ve merkezi idare yerel yönetim işbirliği ile bir şehrin topyekün kalkınması öngörüldü. Burada belediye başkanlarımız lehine ve aleyhine olan bir durum var. Lehlerine olan durum, yönetimin güçlü hale getirilmesi ve topyekün sahiplenilmesidir. Aleyhlerine olan durum, şehrin gelişmesi için sunduğu projeleri, yönetim modelini başkalarıyla paylaşmak durumunda olmalarıdır. Buradaki aleyhte kelimesi alışılmışın dışı bir durumu ifade etmek içindir. Şimdi kamu reformu açısından baktığımızda bunu görüyoruz.

-Bilindiği gibi Ak Parti 2004 yerel seçimlerinde “Türkiye Karar Verdi: Yerel kalkınma Başlıyor” sloganı kullandı. Pendik olarak sizin yerel kalkınma konusunda çalışmalarınız var. İki örtüşüyor mu?

-Ak Parti’nin, yerel kalkınma modelini esas alması bizleri sevindirmiştir; fakat Ak Parti’nin Pendik Uygulamasından hareketle bu modeli esas aldığını söylemek doğru olmaz. Ak Parti zaten yerelleşmeye ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesine önem veren bir partidir. Ulusal kalkınma hamlesinin yerel kalkınma hamlesi ile entegre edilmesi ve bu suretle sinerji oluşturulması anlayışından hareketle yerel kalkınma modelini tercih etmiştir. Bizim için önemli olan, kendi yaklaşımımızın Ak Parti modeli ile uyum göstermesi ve bu modelin uygulanmasında da öncü ve örnek olma fırsatı yakalamış olmamızdır.

-Yerel kalkınma konusunda ülkemizde yazılı doküman çok az. Sizlerin bu konuda bir faaliyeti var mı?

-İlk olarak 2003 yılında gerçekleştirilen Pendik Yerel Kalkınma Platformu toplantısının konuşma metinleri kitaplaştırıldı. Ardından uluslar arası sempozyumdaki tebliğler kitaplaştırıldı. Buna paralel olarak Numan Vakfı ile İstanbul Politikalar Merkezinin düzenlediği “Avrupa Birliği ve Türkiye’de Bölgesel Yönetişim” konulu uluslar arası sempozyuma sunulan bildirimler

kitaplaştırıldı ve bunlar Pendik Belediyesi Kùltür Yayınları içerisinde yayınlandı. Ayrıca benim yazdığım “Yerel Kalkınma Yönetimi” isimli bir kitap bulunmaktadır.

-Yerel Kalkınma konusundaki uluslararası tecrùbelerden yararlandınız mı?

-Düzenlediğimiz sempozyum ve alıştay ile bu konudaki uluslar arası bilgi ve deneyimden yararlanmayı hedefledik. Ayrıca, özellikle yerel kalkınma konusunda ciddi çalışmaları olan Barcelona’nın deneyiminden yararlanmak için oraya bir ekip gönderdik.

-Yerel Kalkınma konusunda kentleri temel alıyorsunuz. Peki köyler bu konseptin neresinde?

-Ülkemizde Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, Toplum Kalkınması üzerinde durulmuştur. Toplum kalkınması, geniş halk yığınlarının yaşayış seviyesini yükseltmeyi amaçladığından ve o dönemde köy nüfusu, kent nüfusundan fazla olduğu için, öncelik “Köy Kalkınmasına” verilmiştir. Fakat, bu önceliğin, şehir kalkınmasının göz ardı edilmesine sebep olmaması gerekirken, sanki toplum kalkınması sadece köy kalkınması anlamına geliyormuş gibi yanlış bir yaklaşım sergilenmiştir.

Günümüzde ÷lke nüfusunun % 80’inin belediye sınırları içerisinde yaşıyor olması sebebi ile yerel kalkınmada en önemli mekan, kentler olmaktadır; fakat köyler de ihmal edilmemelidir. Aslında Köy Kanunu bu konuda çok geniş imkanlar sağlamaktadır. Cumhuriyetin ilk yasalarından birisi 1924 de çıkarılan Köy Kanunudur. O günkü koşullarda halkın % 80’e yakını köylerde oturmaktadır. Köylerin çağdaş yaşam koşullarına ulaştırılması ve kırsal kalkınmanın sağlanması için bu yasa ile pek çok yeni hüküm ve kurum getirilmiştir. Katılımcı kalkınmanın ilk örneği, köydeki kararların 18 yaşın üstündeki köylülerden oluşan **Köy Derneğinde** alınması zorunluluğudur. Buna ek olarak köylerimizde yüzyıllardır var olan **imece**, bir kırsal kalkınma yöntemi olarak köy yükümlülükleri arasında sayılmıştır. Köy Kanunu’nun 15. maddesinde “Köy işlerinin bir çoğu bütün köylü birleşerek imece ile yapılır” hükmü yer almaktadır.

-Yerel kalkınma abalarınızı Pendik dışına yaymak gibi bir projeniz var mı? Çalışmalarınızı uluslararası düzeye de taşımayı düşünüyor musunuz?

-İstanbul’un Anadolu yakasında yer alan belediyeler olarak bu konuda ortak çalışma yapma kararı aldık. Güçlerimizin, imkanlarımızın birleştirilmesi ile bu konuda daha etkin çalışmalar gerçekleştirmeyi ümit

ediyoruz. Pendik'te başlattığımız bu süreci 2006 yılının Ocak ve Şubat aylarında Anadolu yakası belediyelerine ve dolayısıyla 22 belediye başkanına gündem olarak sunduk. Ve Şubat ayındaki toplantıda bu projenin Anadolu yakamıza yaygınlaştırılması kararı alındı. Şu anda Üsküdar belediyemiz sınırları içinde bulunan TDBB (Türk Dünyası Belediyeler Birliği)'nin binasının merkez ofis olarak kullanılması kaydıyla, Üsküdar belediyemizin koordinasyonunda 16 belediyemizin prensipte kabul ettiği, Anadolu yakasının yerel kalkınmasını sağlayacak bir organizasyon yapıyoruz. Burada bütün belediyeler meclislerinden alacağı kararla bu sürece dahil olacak, üniversite, belediye ve sivil toplum işbirliği ile kalkınmaya dönük bir proje başlatılmış olacak. Pendik'te doğan, Anadolu yakasında gelişen bu proje sanırım her ilimize ve ilçemize bir model olarak aktarılabilir potansiyeli taşımaktadır. Bir de yerel kalkınma kapsamında önem kazanan bir diğer mesele de proje platformlarıdır. Buna örnek olarak bizim Pendik'te hayata geçirdiğimiz 'Çatısız Çarşı', diğer adıyla 'Pendik Çarşı-Pazar' isimli, esnafımızı kalkındırmaya, kent merkezimizin ticari potansiyelini ve hareketliliğini sağlamaya dönük bir projemiz var. Bu kapsamda esnafımızın müşteri ilişkileri, vitrin düzenleme vb konularda gelişimini sağlayıcı programlar uygulamaktayız. Bu proje de olgunlaşıp büyüdüğünde diğer kentlerimize örnek oluşturacak bir potansiyel içermektedir. Çalışmamızı uluslararası düzeye taşıma meselesine gelince; Bu konuda faaliyetlerimiz bulunmaktadır. 24 Ocak 2004 tarihinde İngiltere, İtalya, İspanya, Almanya ve Fransa'dan gelen katılımcıları da dahil olduğu bir sempozyum düzenledik. Kasım 2005 tarihinde de İngiltere, Almanya, İtalya, İspanya, Macaristan, Romanya, Yunanistan, Bulgaristan'dan gelen davetlilerle birlikte çalıştay düzenlendi.

-Yerel Kalkınma konusunda söz olarak iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?

-Kentler, üzerinde yaşadığımız mekanlar olmanın ötesinde, bizim kültürümüzü, değerlerimizi, ümitlerimizi de yaşatan yerlerdir. Bu yerlerin sağlıklı gelişimi, hem bizler, hem de gelecek nesiller için hayati öneme sahiptir.

Günümüzde kalkınma ve refahın yönlendirildiği yerler kentler olduğuna göre, kentlerimizin planlanması stratejik bir önem taşımaktadır. Sadece mekansal anlamda planlama değil, kentin stratejik üstünlüklerinin belirlenmesi, bu üstünlüklerden optimum yararlanmayı mümkün kılacak politikaların tespiti, belirlenen politikaların uygulanması için bireyleri ve kurumları harekete geçirici mekanizmaların oluşturulması gereklidir. Kısaca; yerel kalkınma anlayışı üzerine bina edilmiş kent stratejileri oluşturulmalı ve bu stratejiler, kente hizmet sunan ve kentte faaliyet gösteren tüm kişi ve kuruluşlar için yol gösterici olmalıdır.

Bu sürecin sağlıklı gelişimi için tüm tarafların işbirliği sergilemeleri, karşılıklı bilgi ve tecrübe aktarımında bulunmaları gerekmektedir.

Son olarak, bu çalışmamızda bizlere destek veren tüm Pendiklilere, KOSGEB, TOBB, ITO, ISO, TÜSİAD, MÜSİAD ile Sabancı Üniversitesine ve üniversiteyi temsilen çalışmalarımıza katılan Prof. Dr. Korel Göymen'e derginiz aracılığı ile bir kez daha teşekkür ediyorum.